

ปัญหาในการจัดเก็บอากรมหาศาลสำหรับภวณนตร

นางสาวสมจิตต์ อติศักดิ์พานิชกิจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-560-938-2

008014

i 1694401x

PROBLEMS IN THE COLLECTION OF ENTERTAINMENTS DUTY FOR MOTION PICTURES

MISS SOMCHIT ADISUCKPANICHKIT

คุณย์วิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-560-938-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาในการจัดเก็บอากรกรมสรรพสำหรับภาพยนตร์
โดย นางสาวสมจิตต์ อติศักดิ์พานิชกิจ
ภาควิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา นายประกฤต เกตุทัต
อาจารย์จางจิตต์ หลีกภัย

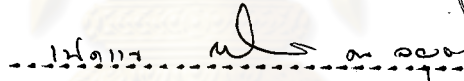
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

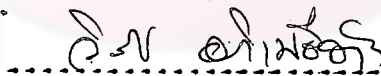
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญมาก)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

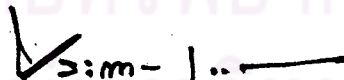
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์พิเศษ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

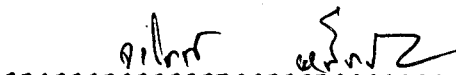
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรชัย อภิเมธีธำรง)

กรรมการ

(นายประกฤต เกตุทัต)

กรรมการ

(อาจารย์จางจิตต์ หลีกภัย)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาในการจัดเก็บอากรหมรัสำหรับภาพยนตร์
ชื่อผู้สิด	นางสาวลุ่มจิตต์ อติศักดิ์พานิชิกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	นายประกฤษ เกตุไต้ อาจารย์จงจิตต์ หสักรับ
ภาควิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2524

บทคัดย่อ

ทุกประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีอากรมักจะต้องประสบกับปัญหาการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร สำหรับประเทศไทยก็เป็นที่ยอมรับกันว่ามีการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากรกันอยู่มาก และในบรรดาภาษีอากรที่มีผู้หลีกเลี่ยงมากที่สุดประเภทหนึ่งได้แก่อากรหมรั ซึ่งมีการหลีกเลี่ยงมาช้านานแล้ว แม้กรมสรรพากรจะได้พยายามดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตลอดมา แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดปัญหาได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากในทางปฏิบัติยากที่จะควบคุมจัดเก็บอากรหมรัให้ได้ผลเต็มที่ เพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่ต้องประสบกับปัญหาการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นอยู่กับ "คน" ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตลอดจนระเบียบแบบแผนของทางราชการ ดังนั้นจึงได้มุ่งศึกษาถึงมูลเหตุและลักษณะของปัญหาในการจัดเก็บอากรหมรั และได้พบว่าปัญหาจากด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ซึ่งเป็นบุคคลต้นเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีอากรรวมทั้งปัญหาในเรื่องความร่วมมือจากประชาชนผู้ซื้อ
2. ปัญหาทางด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บริหารจัดเก็บ ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ
3. ปัญหาทางด้านตัวบทกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่ยังไม่รัดกุม มีช่องโหว่ที่ทำให้ผู้ทุจริตใช้เป็นประโยชน์ในการหลีกเลี่ยงได้

ได้มีผู้พยายามเสนอแนะแนวทางในการเปลี่ยนแปลงระบบวิธีการจัดเก็บอากรหมรั เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแต่ละแนวทางนั้นก็มิทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน โดยได้กล่าวอ้างถึงผลดีและผลเสียของแต่ละวิธีการ

ในการศึกษานี้ผู้เขียนได้ใช้ทั้งวิธีการสอบถาม สัมภาษณ์จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านนี้ รวมทั้งจากการสังเกตการณ์โดยการเข้าร่วมปฏิบัติงาน และใช้วิธีการค้นคว้าจากเอกสารของทางราชการ ประกอบกับตำราเกี่ยวกับการบริหารการคลังและการภาษีอากร

ผลการศึกษาปรากฏว่า มูลเหตุที่แท้จริงของปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บอากรมหรรณพสำหรับภาพยนตร์นี้ อยู่ที่บุคคลที่เกี่ยวข้องขาดความสำนึกในหน้าที่ มิได้อยู่ที่ระบบ หรือวิธีการจัดเก็บที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ดี การเปลี่ยนแปลงระบบหรือวิธีการจัดเก็บมิใช่ทางแก้ปัญหา ที่ถูกต้อง แต่อาจจะทวีปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการ ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาคงต้องแก้ที่มูลเหตุของปัญหาเป็นสำคัญ จึงได้เสนอแนะให้คงใช้ระบบการจัดเก็บตามวิธีการปัจจุบัน แต่ควรแก้ไข โดยการเพิ่มมาตรการอีกบางประการ ได้แก่ การใช้วิธีการลงใจประชาชนให้ร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงอากรมหรรณพโดยการให้สินบนเงินรางวัล การปรับปรุงการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ เช่น การปรับปรุงบทกำหนดโทษ โดยการวางอัตราโทษให้สูงขึ้น และกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ด้วย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน การกำหนดแนวทางปฏิบัติการลงโทษให้เป็นไปในแนวเดียวกัน การกำหนดระเบียบปฏิบัติในการสอบสวนฐานะและความสามารถของผู้ว่าเนินการมหรรณพก่อนอนุญาตให้เปิดดำเนินการและเพิ่มอำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการยับยั้งการดำเนินการมหรรณพที่มีเจตนาล่องหนไปทางทุจริต การกำหนดให้มีการวางหลักประกันการชำระอากรมหรรณพ เป็นต้น ประการที่สำคัญที่สุดที่ควรจะได้แก้ไขคือ จะต้องพยายามสร้างควมสำนึกในหน้าที่ให้เกิดขึ้นทั้งทางฝ่ายผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร รวมทั้งผู้ดู ประชาชนทั่วไป และฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้บริหารจัดเก็บ โดยวิธีการประชาสัมพันธ์และให้การศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง และให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

Thesis Title Problems in the collection of Entertainments Duty
 for motion pictures

Name Miss Somchit Adisuckpanichkit

Thesis Advisor Mr. Prakrit Katuthat
 Miss Chongchit Leakpai

Department Accountancy

Academic Year 1981

ABSTRACT

The common problem of the taxation administration in every country is the problem of tax-avoidance. In the case of Thailand, leakage of Entertainments Duty is the major problem nowadays, even though the Revenue Department has been putting much effort in solving this problem. The difficulties in solving such problem are related closely to tax-payers, inspectors and tax-officers and the tax regulations. So this thesis has as its aim to analyze the problems of Entertainments Duty evasion. Such problems can be analyzed as follows:-

- 1) Problem on the tax-payers' responsibility towards tax payments.
- 2) Problem on the efficiency of tax-officers.
- 3) Problem on the loopholes of the implementation of tax regulations.

There have been many suggestions for better efficiency in the collection of Entertainments Duty. Each suggestion has certain advantages and disadvantages.

To analyze the problems, the author interviewed officials who are directly concerned with the problem, observed the tax procedures and administration as well as studied the text-books concerned.

From the study, it can be concluded that the real cause of problems and obstacles in Entertainments Duty collection is the conscientiousness of the tax-payers on their responsibilities towards tax-payments. Changing the collection system is not the right solution to the problem because it would raise some other problems. Thus the suggestions offered by the author is that:-

a) the present collection system should be maintained, while loopholes still available in the tax regulations should be seen to.

b) ways and means must be found to make both the tax-payers and the tax-officers and inspectors more conscientious about their roles and responsibilities towards society of which they are members,

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คำสตราจารย์พิเศษ **สตีเฟน วังค์** ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยคำสตราจารย์ ดร. วีรัช อภิเมธีอารง คุณประภุต เกตุทัต และอาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ที่ได้กรุณาได้รับเป็น ประธานกรรมการ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์นี้

คุณประภุต เกตุทัต ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมสรรพากร และอาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ ทั้งสองท่านได้เสียเวลาอันมีค่าในการให้ แนวความคิดและแนวทางในการค้นคว้า ตลอดจนการตรวจร่างวิทยานิพนธ์จนกระทั่งเป็นฉบับที่สมบูรณ์ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะในการเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่องนี้คือ คุณณพดล อัมภระจำง นักวิชาการ ภาช 5 กองวิชาการ กรมสรรพากร ได้กรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์อีกท่านหนึ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์นี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากผู้บริหาร บัณฑิตกุล รองอธิบดีกรมสรรพากร ที่ได้กรุณา ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังได้รับความ กรุณาในการให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจากบุคคลอีกหลายท่าน คือ คุณสมมาตร สันทพงศ์ ผู้อำนวยการกองอากร คุณสุจินต์ เจริญยิ่ง หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบที่ 5 กองตรวจภาษีอากรที่ 2 คุณนิพัทธ์ สนิทรางกูร สรรพากรจังหวัดลำพูน คุณสุเมธ เจนเฉงญา หัวหน้าสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ 5 ดร. ประเสริฐ สือพันธุ์ หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบ กองอากร คุณประสิทธิ์ เลี่ยมกิริตชัยกุล เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร 5 และคุณวิระ สิงเจริญสุข นักวิชาการ สรรพากร 4 กองอากร ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวชื่อนามไว้ในที่นี้ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ และช่วยให้การจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

สมจิตต์ อดิศักดิ์พานิชกิจ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
- ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
- ขอบเขตของการศึกษา.....	4
- วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	5
บทที่ 2 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอาการหเร่สพ.....	7
- ความเป็นมาของการคัดเลือกอาการหเร่สพในประเทศไทย.....	7
- ลักษณะและขอบเขตของอาการหเร่สพในปัจจุบัน.....	14
- การเลือกอาการหเร่สพ.....	22
- อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่.....	32
- บทกำหนดโทษ.....	35
บทที่ 3 การบริหารงานคัดเลือกอาการหเร่สพ.....	39
- อำนาจหน้าที่และการจัดองค์การ.....	39
- ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดเลือกอาการหเร่สพ.....	56
- การควบคุมและตรวจสอบ.....	79
- ผลการบริหารงานคัดเลือกอาการหเร่สพ.....	95
บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการคัดเลือกอาการหเร่สพ.....	99
- การหลีกเลี่ยงอาการหเร่สพ.....	100

	หน้า
- ปัญหาทางด้านผู้เสียภาษีอากร.....	110
- ปัญหาทางด้านพนักงานเจ้าหน้าที่.....	127
- ปัญหาทางด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ.....	132
บทที่ 5 การปรับปรุงการศัดเก็บอากรมหรลพ.....	149
- ผลของการควบคุมการศัดเก็บอากรมหรลพในปัจจุบัน.....	149
- ความจำเป็นในการปรับปรุงการศัดเก็บอากรมหรลพ.....	156
- การปรับปรุงการศัดเก็บอากรมหรลพโดยวิธีการ.....	158
- การปรับปรุงโดยเปลี่ยนเป็นการศัดเก็บภาษีการค้า.....	168
- การแก้ไขปัญหโดยใชมาตรกรต่าง ๆ.....	175
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	191
บทที่ 6 ลรูปและข้อเสนอแนะ.....	194
บรรณานุกรม.....	204
ภาคผนวก.....	210
ประวัติ.....	259

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	10
2	28
3	29
4	96
5	96
6	97
7	98
8	98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1 แผนภูมิการแบ่งส่วนรายการกรมสรรพากรในปัจจุบัน.....	41
2 แผนภูมิการแบ่งส่วนรายการใหม่ของกรมสรรพากร.....	46
3 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนรายการของกองอากรในปัจจุบัน.....	49
4 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนรายการสำนักงานภาษีสรรพากรเขตพื้นที่ (ส.พ.ท.).....	54
5 ผังการแบ่งส่วนรายการของสำนักงานสรรพากรจังหวัด.....	55

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย